

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 356/2023-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej národnej akreditačnej služby**, Karloveská 63, Bratislava, IČO 30 809 673, zastúpeného advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista JUDr. Milan Gocník, LL.M., proti postupu Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 119/09 a pod sp. zn. 8 C 65/2021, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 118/2014 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 125/2018 a pod sp. zn. 3 Cdo 2/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) elektronicky 9. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecných súdov v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal Okresnému súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) konať v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 65/2021 bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 16 875 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 5 C 119/09 vedené konanie o žalobe podanej 25. júna 2009, ktorou sa žalobca domáhal proti sťažovateľke ako žalovanej (i) určenia, že skončenie pracovného pomeru na základe výpovede z 22. januára 2009 danej žalobcovi sťažovateľkou je neplatné, (ii) určenia, že pracovný pomer žalobcu naďalej trvá, a (iii) priznania náhrady mzdy.

3. Okresný súd na pojednávaní konanom 9. októbra 2013 vyhlásil vo veci rozsudok č. k. 5 C 119/09-228, ktorým určil, že skončenie pracovného pomeru žalobcu výpoveďou je neplatné, že pracovný pomer žalobcu u sťažovateľky trvá, zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy v sume 15 527,52 eur spolu s prislúchajúcim zákonným úrokom z omeškania za 12 mesiacov trvania pracovného pomeru a vo zvyšku požadovanej náhrady mzdy (za čas presahujúci 12 mesiacov, pozn.) žalobu zamietol. Predmetný rozsudok v časti výroku o neplatnosti výpovede nadobudol právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania a v časti výroku, že pracovný pomer žalobcu u sťažovateľky naďalej trvá, priznania náhrady mzdy a vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku náhrady mzdy nadobudol právoplatnosť 15. februára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 118/2014-277 z 15. decembra 2016, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaniami oboch strán sporu potvrdený, keďže krajský súd posúdil napadnutý rozsudok ako vecne správny.

4. Okresný súd následne uznesením č. k. 5 C 119/09-286 z 23. februára 2017 priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti sťažovateľke v plnom rozsahu. Sťažovateľka sa proti predmetnému uzneseniu bránila podaním odvolania, na základe ktorého krajský súd uznesením č. k. 8 Co 111/2017-320 z 31. januára 2018 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu v časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu o zamietnutí náhrady mzdy presahujúcej priemernú mzdu žalobcu za dvanásť mesiacov pracovného pomeru žalobcu u sťažovateľky, podal žalobca dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom č. k. 4 Cdo 125/2018 z 26. marca 2019 ako nedôvodné zamietol a sťažovateľke nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Následne ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti žalobcu podanej 27. júna 2019 proti predmetnému rozsudku najvyššieho súdu nálezom č. k. I. ÚS 331/2019-46 z 19. novembra 2019 vyslovil porušenie základného práva žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 4 Cdo 125/2018 z 26. marca 2019, napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z dôvodu ústavne nesúladného právneho názoru zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Najvyšší súd po vrátení veci dovolanie žalobcu, ktorým sa domáhal zmeny zamietajúceho rozhodnutia v časti náhrady mzdy presahujúcej 12 mesiacov, opätovne prejednal a uznesením č. k. 3 Cdo 2/2020 z 25. novembra 2021 zrušil v napadnutej časti rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016 a rozsudok okresného súdu z 9. októbra 2013 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. Po vrátení veci bolo konanie pred okresným súdom vedené pod novou sp. zn. 8 C 65/2021. Dňa 16. marca 2022 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom obe strany zhodne predniesli, že pracovný pomer žalobcu u sťažovateľky bol ukončený dohodou k 28. februáru 2017.

9. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 18. mája 2022, na ktorom okresný súd vyniesol vo veci rozsudok č. k. 8 C 65/2021-445, ktorým zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy v sume 106 104,72 eur spolu s úrokom z omeškania v tam uvedenej výške, v prevyšujúcej časti

žalobu zamietol a žalobcovi priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

10. Proti predmetnému rozsudku okresného súdu sa sťažovateľka bránila podaním odvolania, na základe ktorého bola vec 25. októbra 2022 postúpená krajskému súdu na rozhodnutie.

11. Ústavný súd v súčinnosti s krajským súdom zistil, že odvolacie konanie je vedené pod sp. zn. 5 Co 157/2022 a zatiaľ nie je vo veci určený termín rozhodnutia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Proti postupu všeobecných súdov v napadnutých konaniach podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) všeobecné súdy nerozhodli v napadnutých konaniach bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, pričom sťažovateľka vymedzuje konkrétne obdobia nečinnosti a popisuje nesústreďený postup okresného súdu, krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu. Zdôrazňuje, že vec nie je nijako osobitne právne zložitá. Uvádza, že predmetom sporu je konanie o nároku zamestnanca na náhradu mzdy za obdobie po uplynutí 12 mesiacov, pričom takéto konania sú bežnou súčasťou agendy všeobecných súdov;

b) napadnuté súdne konanie trvá od podania žaloby do vydania ostatného rozsudku okresného súdu (18. mája 2022, pozn.) takmer trinásť rokov, pričom dosiaľ nie je právoplatne skončené v časti o náhradu mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov, čo považuje z ústavnoprávneho hľadiska za úplne neprijateľné a tvrdí, že jej právna neistota sa objektívne zbytočne predlžuje postupom všeobecných súdov;

c) svojím správaním k vzniku prietáhov nijako neprispela, ale pripustila, že v období od 7. novembra 2012 do 11. septembra 2013 došlo k predĺženiu konania z dôvodov na oboch stranách sporu, keď tieto dvakrát na základe ich predchádzajúcej dohody požiadali súd o odročenie pojednávania z dôvodu rokovaní o mimosúdnom urovnaní sporu;

d) celková doba trvania súdneho konania súvisiaceho s nárokom žalobcu na náhradu mzdy za obdobie po uplynutí 12 mesiacov mala zásadný vplyv na určenie výšky náhrady mzdy a na výšku úrokov z omeškania a s ohľadom na to požaduje, aby tieto argumenty zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou, o určenie, že pracovný pomer žalobcu naďalej trvá, a o náhradu mzdy, v ktorom sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalovanej a ktoré nie je od roku 2009 do dňa podania ústavnej sťažnosti ako celok právoplatne skončené, keďže nie je rozhodnuté o otázke náhrady mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv aj postupom krajského súdu v súvisiacom odvolacom konaní a postupom najvyššieho súdu v súvisiacich dovolacích konaniach.

14. Z hľadiska predmetu napadnutého konania ide pre žalobcu o existenčnú vec, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu. Pracovnoprávne spory predstavujú bežnú agendu všeobecných súdov, ich povaha si však vyžaduje zvýšenú starostlivosť súdu o naplnenie účelu súdneho konania, nie však z hľadiska sťažovateľky, keďže v jej prípade nejde o slabšiu stranu sporu.

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Ako možno z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyvodit', zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený súd právoplatne rozhodol pred podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 445/2016, II. ÚS 751/2017, IV. ÚS 632/2018). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

18. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

19. Ako vyplýva z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti, napadnuté konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 119/09 a na krajskom súde pod sp. zn. 9 Co 118/2014 bolo právoplatne skončené vydaním rozsudku krajského súdu č. k. 9 Co 118/2014-277 z 15. decembra 2016, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdený. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 15. februára 2017 (v časti výroku o neplatnosti výpovede nadobudol právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania, pozn.). Práve tak boli skončené aj jednotlivé dovolacie konania vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Cdo 125/2018, a to vydaním rozsudku z 26. marca 2019, právoplatným 29. apríla 2019, resp. pod sp. zn. 3 Cdo 2/2020, a to vydaním uznesenia z 25. novembra 2021, právoplatným 17. decembra 2021.

20. Ústavná sťažnosť namietajúca postup okresného súdu a postup krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 5 C 119/09, resp. sp. zn. 9 Co 118/2014, a postup najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cdo 125/2018 a sp. zn. 3 Cdo 2/2020 bola ústavnému súdu doručená 9. februára 2023, teda zjavne po tom, ako okresný súd, ako aj odvolací krajský súd vo veci sťažovateľky právoplatne meritórne rozhodli. Rovnako tak najvyšší súd v rámci predmetných dovolacích konaní už v čase podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodol a vo veci sťažovateľky už nekonal, keďže táto bola v časti predmetu sporu o nároku žalobcu na náhradu mzdy za obdobie po uplynutí 12 mesiacov vrátená okresnému súdu, ktorý o predmetnom nároku rozhodol rozsudkom z 18. mája 2022. Sťažovateľka teda podala ústavnú sťažnosť po tom, ako bolo konanie v merite veci v napadnutom konaní právoplatne skončené, a v časti predmetu sporu bola vec na podklade zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu vrátená okresnému súdu, ktorý už v čase podania ústavnej sťažnosti taktiež vo veci rozhodol a vecou už ani nedisponoval, keďže, ako to vyplýva zo zistení ústavného súdu, bola vec postúpená krajskému súdu na rozhodnutie o sťažovateľkou podanom odvolaní (konanie je vedené pod sp. zn. 5 Co 157/2022, pozn.).

21. Primárnym dôvodom odmietnutia tejto časti ústavnej sťažnosti je predovšetkým oneskorenosť, keďže konanie vo veci sťažovateľky právoplatne skončilo 15. februára 2017 (konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 5 C 119/09 a konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 9 Co 118/2014), resp. 29. apríla 2019 a 17. decembra 2021 (konanie o dovolaní vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Cdo 125/2018, resp. sp. zn. 3 Cdo 2/2020), teda *prima facie* pred podaním ústavnej sťažnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene, pre nedodržanie dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde, ktoré sa nesporne vzťahuje aj na konania o namietaní porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 28/2020, I. ÚS 191/2022, I. ÚS 261/2022, I. ÚS 443/2022).

22. Ďalej ústavný súd konštatuje, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou bola jej právna neistota v súvislosti s rozhodovaním v merite veci, pokiaľ ide o určenie, že výpoveď z pracovného pomeru z 22. januára 2009 je neplatná a pracovný pomer žalobcu naďalej trvá, a pokiaľ ide o nárok žalobcu na náhradu mzdy za obdobie 12 mesiacov, už nepochybne odstránená.

23. Tento skutkový stav bol preto so zreteľom na obsah ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

základom pre vyhodnotenie ústavného súdu, že v konkrétnom prípade sťažovateľky prichádza do úvahy v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti výlučne posúdenie postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 65/2021 pri rozhodovaní o nároku žalobcu na náhradu mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov až do skončenia pracovného pomeru, ako to napokon konštatuje samotná sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti a aj okresný súd vo svojom rozsudku č. k. 8 C 65/2021-445 z 18. mája 2022, že predmetom tohto konania zostal iba tento čiastkový nárok žalobcu, čím zároveň ústavný súd vymedzil predmet svojho prieskumu.

24. Zo samotnej ústavnej sťažnosti, ako aj z rozsudku okresného súdu č. k. 8 C 65/2021-445 vyplýva, že okresný súd rozhodol o predmetnom nároku žalobcu na pojednávaní konanom 18. mája 2022, na ktoré sa sťažovateľka nedostavila ani svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní neospravedlnila, pričom o nariadenom termíne pojednávania bola upovedomená na pojednávaní konanom 16. marca 2022, a tento termín zobrala na vedomie. Z predmetného rozsudku okresného súdu ďalej vyplýva, že sťažovateľka ako žalovaná navrhla dôkazy, ktorých vykonanie považoval súd za nehospodárne a nadbytočné a ktoré nie sú spôsobilé preukázať existenciu skutočností odôvodňujúcich zníženie alebo nepriznanie náhrady mzdy žalobcu za čas presahujúci 12 mesiacov. Z uvedeného je zrejmé, že ani samotná sťažovateľka svojím správaním v predmetnom konaní neprispela k čo najskoršiemu rozhodnutiu okresného súdu, a tým urýchlenému skončeniu sporu.

25. Po preskúmaní postupu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že od právoplatnosti rozhodnutia najvyššieho súdu o zrušení rozsudku okresného súdu z 9. októbra 2013 a vrátení mu veci na ďalšie konanie (17. decembra 2021, pozn.) do rozhodnutia okresného súdu v merite veci (18. mája 2022, pozn.) ubehlo 5 mesiacov, pričom následne trvalo okresnému súdu ešte ďalších 5 mesiacov, kým v súvislosti s podaným odvolaním vec postúpil krajskému súdu (25. októbra 2022). Uvedený procesný postup súdu možno považovať za plynulý a ústavný súd nenašiel v postupe okresného súdu nič, čo by mu bolo možné vytknúť. Nečinnosť alebo pasivita okresného súdu nebola zistená. Ústavný súd poukazuje predovšetkým na tú skutočnosť, že okresný súd vykonal vo veci dve pojednávania a rozhodol vo veci v priebehu piatich mesiacov od okamihu, keď mu vec bola z najvyššieho súdu vrátená, čo *prima facie* nemožno označiť za dobu neprimeranú.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 65/2021 nedošlo k zbytočným priet'ahom a ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

27. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. I. ÚS 358/2019, I. ÚS 85/2021).

28. Keďže ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi postupom okresného súdu, postupom krajského súdu a postupom najvyššieho súdu v napadnutých konaniach a obsahom namietaných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Toto konštatovanie je súladné s konštantnou a jednoznačnou judikatúrou ústavného súdu, v zmysle ktorej opodstatnená je ústavná sťažnosť na prietahy v konaní pred súdom adresovaná ústavnému súdu len potiaľ, pokiaľ sťažovateľ nedisponuje právoplatným a doručeným rozhodnutím vzídeným z konania, ktorého sa namietané prietahy týkajú (z novších rozhodnutí pozri II. ÚS 116/2019, IV. ÚS 152/2019, II. ÚS 188/2020, IV. ÚS 383/2020). Ústavný súd nemá dôvod sa od tejto rokmi potvrdzovanej judikatúry ústavného súdu odkloniť.

30. Pozornosti ústavného súdu navyše neušlo, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zároveň neuplatnila argumentáciu o nesprávnom postupe krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 157/2022. Podľa názoru ústavného súdu nekonala v záujme efektívnej ochrany svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých obsahom je primárne a materiálne odstránenie stavu právnej neistoty, ktoré nastane právoplatnosťou rozhodnutia súdu (m. m. IV. ÚS 419/2020). Materiálna kompenzácia porušeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je len sekundárnym, nie primárnym dôsledkom jeho porušenia a jej priznanie je viazané navyše na vyslovenie jeho porušenia za súčasného skutkového zistenia o pretrvávajúcom stave právnej neistoty v dôsledku neskončeného sporu (IV. ÚS 617/2021). Sťažovateľka sa nebránila ústavnou sťažnosťou, v ktorej by namietala porušenie jej v bode 1 uvedených práv v konaní krajského súdu v snahe docieľiť čo najskoršie rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom opravnom prostriedku proti rozsudku okresného súdu. Využila možnosť podania ústavnej sťažnosti až po tom, ako okresný súd vo veci meritórne rozhodol. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka nekonala v snahe svoje práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ochrániť, ale jej postup nasvedčuje využitiu celkovej dĺžky napadnutého konania okresného súdu a krajského súdu v záujme dosiahnuť priznanie čo najvyššej materiálnej kompenzácie.

31. Nad rámec ústavný súd pripomína, že pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, EŠLP posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. rozsudky EŠLP vo veciach Bublákova proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016). Treba však podotknúť, že EŠLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie (IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 208/2023).

32. Sťažovateľka mala dostatočný časový priestor napadnúť ústavnou sťažnosťou porušenie svojich práv v čase, keď porušovateľ mal dispozíciu s vecou, a nie až *ex post*, keď už dĺžku konania (vzhľadom na skončenie veci u neho) nemohol porušovateľ nijako ovplyvniť (napr. vec bola zaslaná odvolaciemu súdu na konanie o odvolaní). Ústavný súd rešpektuje judikatúru ESLP, musí však poznamenať, že v uvedenom náhlade na subjekt porušovateľa práv sťažovateľky je medzi subjektom, ktorý je porušovateľom v konaní pred ESLP, a porušovateľom v konaní pred ústavným súdom zásadný rozdiel. Ústavný súd totiž v tomto type konania nekoná proti Slovenskej republike, ale proti konkrétnemu porušovateľovi práv – v tomto prípade okresnému súdu (IV. ÚS 517/2021). Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (prieťahovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Ústavný súd však pri konkrétnych okolnostiach úplne nevyklučuje aj spočítavanie dĺžky konania u rôznych porušovateľov (napr. IV. ÚS 81/2019, I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019), v tomto konkrétnom prípade však o taký prípad nejde.

33. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

34. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach (teda okrem trestnoprávných, rodinnoprávných a obchodnoprávných vecí) z Okresného súdu Bratislava IV na Mestský súd Bratislava IV.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu